

27 Ιουνίου 1798

Ο Ρήγας

Η εντύπωση που προκαλούσε όσο ζούσε στο Βουκουρέστι, έκανε τον μοναχό Κύριλλο να γράψει «ο διεφθαρμένος τας φρένας Ρήγας, ο παράφρων». Χαριτωμένο, πανέξυπνο, ζωηρό κι ετοιμόλογο τον περιγράφουν οι φίλοι της νιότης του. «Γεμάτο όλοι έχοντες φιλίας το ποτήρι», είναι ο πρώτος στίχος ενός από τα πρώτα του πατριωτικά τραγούδια. Μεταφράζοντας γαλλικές ερωτικές ιστορίες, μπήκε στο χώρο των γραμμάτων, στα 1790, με το «Σχολείον των ντελικάτων εραστών». Αυτός ο γεννημένος γλεντζές έμελλε να γίνει ο πρωτομάρτυρας βάρδος της ελευθερίας: Ο Ρήγας Βελεστινλής. Γεννήθηκε στα 1757 στο Βελεστίνο της Μαγνησίας. Φοίτησε στο καλό σχολείο της Ζαγοράς, στο Πήλιο, αλλά νεαρός ακόμα σκότωσε έναν Τούρκο κι αναγκάστηκε να φύγει. Κρύφτηκε στον Όλυμπο και στο Άγιο Όρος.

Τα ίχνη του ξαναβρίσκονται στην Κωνσταντινούπολη. Πια, ονομάζεται Ρήγας Βελεστινλής ή Φεραίος. Γίνεται γραμματέας του Αλεξάνδρου Υψηλάντη, παππού του μετέπειτα αρχηγού της Φιλικής Εταιρίας, και του Νικολάου Μαυρογένη, παππού της ηρωίδας Μαντώς. Από το 1786, βρίσκεται στο Βουκουρέστι, αγαπημένο μέλος της συντροφιάς των λογοτεχνών αλλά και φλογερός πατριώτης. Η γαλλική επανάσταση του 1789 τον συναρπάζει. Ονειρεύεται μια απέραντη ελεύθερη πατρίδα όπου θα ζουν ισότιμα οι κάτοικοι της Βαλκανικής και της Μικράς Ασίας. Μια επανάσταση που θα διώξει τον σουλτάνο και θα φέρει τη δημοκρατία στα εδάφη

της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Ένα ξεσηκωμό που θα ξεκινήσει από τη Μάνη, θα απλωθεί ως το Σούλι και θα ανάψει τη φωτιά της λευτεριάς στις χώρες γύρω από τον Δούναβη.

Εκείνα τα χρόνια, η Βιέννη ήταν το κέντρο της Ευρώπης, το κέντρο των γραμμάτων, της τέχνης αλλά και των επαναστατών και των μυστικών τεκτονικών οργανώσεων. Με μια ελληνική παροικία γεμάτη ζωή. Ο Ρήγας έφτασε εκεί τον Αύγουστο του 1796. Κάτω από τη

μύτη της πανίσχυρης και τρομερής αυστριακής μυστικής αστυνομίας, τύπωσε τη Δημοκρατική προκήρυξη και τη Χάρτα του. Οι αδερφοί Μαρκίδες Πουλίου, με κίνδυνο της ζωής τους, του διέθεσαν το τυπογραφείο τους. Οι ένθερμοι οπαδοί του πλήθαιναν, απλώνονταν από το Βουκουρέστι ως την Πέστη κι από τη Βιέννη ως την Τεργέστη. Στον χρόνο επάνω, στα 1797, τύπωσε το σύνταγμά του με τον Θούριο που έγινε ανάρπαστος:

«Ως πότε, παλικάρια, να ζούμεν στα στενά,

μονάχοι, σα λιοντάρια, στες ράχες, στα βουνά,

σπηλιές να κατοικούμεν, να βλέπωμεν κλαδιά,

να φεύγωμ' απ' τον κόσμον για την πικρήν σκλαβιά;

.....

Κάλλιο 'ναι μιας ώρας ελεύθερη ζωή,

παρά σαράντα χρόνοι σκλαβιά και φυλακή...».

Το κίνημά του μεγάλωνε, νέοι άνθρωποι πύκνωναν τις τάξεις των οπαδών του. Η μήση στις ιδέες του γινόταν με όρκο σιωπής. Ούτε η αυστριακή αστυνομία ούτε άλλος κανείς, αργότερα, βρήκε ίχνη οργάνωσης. Και η αστυνομία χρησιμοποίησε κάθε μέσον, έχοντας εντολή από την κυβέρνηση.

Το καλοκαίρι του 1797, οι Γάλλοι πήραν τα Επτάνησα κι ο πυρετός ανέβηκε. Ο Ρήγας ετοιμάστηκε να κατέβει στην Ελλάδα. Έστειλε τρία κιβώτια με επαναστατικό υλικό στο κατάστημα του Αντώνη Νιώτη, στην Τεργέστη, και έγραψε στον σύντροφό του, Αντώνη

Κορωνιό, να πάει να τα παραλάβει. Ο ίδιος κατευθύνθηκε στην Τεργέστη με σκοπό να περάσει στην Ελλάδα. Ένα πλοίο θα τον περίμενε. Όμως, ο Αντώνης Κορωνιός έλειπε στη Δαλματία για δουλειές. Το γράμμα του Ρήγα έπεσε στα χέρια του συνεταιίρου του, Δημήτρη Οικονόμου, που πήγε στις αρχές της Τεργέστης και κατέδωσε τα πάντα. Η αστυνομία έδρασε κεραυνοβόλα: Ο Κορωνιός πιάστηκε στη Δαλματία. Άλλοι στη Βιέννη, στην Πέστη και στην Τεργέστη. Στις 19 Δεκεμβρίου 1797, ο Ρήγας έφτασε ανύποπτος στην Τεργέστη, συντροφιά με τον Χριστόφορο Περραιβό. Συνελήφθησαν και οι δυο. Ο Περραιβός γλίτωσε, επειδή είχε γαλλικό διαβατήριο. Τρομερά βασανιστήρια περίμεναν τους πατριώτες που ετοίμαζαν επανάσταση κατά της Τουρκίας. Η Αυστρία ήταν σύμμαχος και ήθελε να το αποδείξει στον σουλτάνο. Μη αντέχοντας, ο Ρήγας προσπάθησε να αυτοκτονήσει, στις 30 του ίδιου μήνα. Απέτυχε.

Οι ανακρίσεις και τα βασανιστήρια δε έβγαλαν πουθενά. Δεν υπήρχε οργάνωση. Όσοι δεν ήταν υπήκοοι της οθωμανικής αυτοκρατορίας, εξορίστηκαν. Όσοι ήταν, στάλθηκαν στους Τούρκους. Στις 10 Μαΐου 1798, οι Αυστριακοί παρέδωσαν στον πασά του Βελιγραδίου, τον Ρήγα και επτά συντρόφους του. Νέες ανακρίσεις και νέα βασανιστήρια ακολούθησαν. Για σαράντα μέρες. Στις 27 Ιουνίου 1798, οι Τούρκοι τους στραγγάλισαν και πέταξαν τα κουφάρια τους στον Δούναβη. Ο Ρήγας ήταν 41 χρόνων.

1801: Στην Αίγυπτο, βρετανικές δυνάμεις νικούν τις γαλλικές και παίρνουν τον έλεγχο του Καΐρου.

1844: Λιντσάρεται από τους συγκρατούμενούς του σε φυλακή του Ιλινόις ο Αμερικανός Τζόζεφ Σμιθ, αρχηγός και ιδρυτής της Εκκλησίας των Μορμόνων. Είχε γεννηθεί το 1805.

1905: Ρώσοι στασιαστές ναύτες κυριεύουν το θωρηκτό Ποτέμκιν στον Εύξεινο Πόντο,

ρίχνοντας στη θάλασσα τον πλοίαρχο κι άλλους αξιωματικούς.

1946: Η μεταπολεμική διάσκεψη των Παρισίων αποφασίζει τα Δωδεκάνησα να αποδοθούν στην Ελλάδα. Ενσωματώθηκαν στις 7 Μαρτίου 1948.

1950: Ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Χάρι Τρούμαν, διατάζει τις αμερικανικές δυνάμεις να σπεύσουν προς βοήθεια της Νότιας Κορέας, ενώ ο ΟΗΕ καλεί τα μέλη του να τη βοηθήσουν να αποκρούσει την εισβολή της Βόρειας Κορέας.

1986: Το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης κρίνει ότι οι ΗΠΑ παρέβηκαν τον διεθνή νόμο, βοηθώντας τους Κόντρας στη Νικαράγουα.

1992: Το συμβούλιο κορυφής της ΕΟΚ, στη Λισσαβόνα αποφασίζει ότι η κοινότητα δεν πρόκειται να αναγνωρίσει κράτος με τον όρο Μακεδονία στην ονομασία του. Η απόφαση έμεινε μόνο στα χαρτιά.

1999: Πεθαίνει ο έγκλειστος στις φυλακές Κορυδαλλού πρώην δικτάτορας και αρχηγός της χούντας που επέβαλε τη δικατορία της 21ης Απριλίου Γεώργιος Παπαδόπουλος. Είχε γεννηθεί στις 5 Μαΐου 1919.

2007: Μετά από δέκα χρόνια, στο πόστο, ο Τόνι Μπλερ παραιτείται από πρωθυπουργός της Βρετανίας. Τον διαδέχεται ο Γκόρντον Μπράουν.

2010: Τα μέλη της ανανεωτικής πτέρυγας του Συνασπισμού που με επικεφαλής τον βουλευτή Φώτη Κουβέλη αποχώρησαν (5 του μήνα) από το έκτο συνέδριο του κόμματος, προχωρούν στη δημιουργία νέου με την επωνυμία «Δημοκρατική Αριστερά».

2012: Η βασίλισσα Ελισάβετ Β΄ της Βρετανίας συναντιέται στο Μπέλφαστ με τον Μάρτιν ΜακΓκίνες, αντιπρόεδρο της κυβέρνησης της Βόρειας Ιρλανδίας, και ανταλλάσσει μαζί του θερμή χειραψία. Ο ΜακΓκίνες ήταν ηγετικό στέλεχος του IPA (Ιρλανδικού Δημοκρατικού Στρατού) που πολέμησε επί τριάντα χρόνια την βρετανική κυριαρχία στην περιοχή (30.000 οι νεκροί) αλλά και βασικός διαπραγματευτής της ειρηνευτικής συμφωνίας του 1998 που οδήγησε στην παύση των εχθροπραξιών.

Η 27^η Ιουνίου στον πολιτισμό

1693: Εκδίδεται στο Λονδίνο από τον Τζον Ντάντον το πρώτο γυναικείο περιοδικό, «Ο υδράργυρος των κυριών».

1787: Ο Εντουαρντ Γκίμπον γράφει τις τελευταίες αράδες της «Παρακμής και Πτώσης της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας», που εκδόθηκε τον επόμενο Μάιο.

1829: Πεθαίνει στην Ιταλία ο Τζέιμς Λούις Μέισι Σμίθσον, Άγγλος ιδρυτής του Ινστιτούτου Σμιθσόνιαν στην Ουάσιγκτον. Είχε γεννηθεί το 1754.

1880: Γεννιέται η Έλεν Κέλερ, Αμερικανίδα επιστήμονας και συγγραφέας, η οποία ήταν τυφλή και κωφάλαλη από ηλικία 19 μηνών.

1954: Ανοίγει στο Όμπνινσκ, κοντά στη Μόσχα, ο πρώτος σταθμός ατομικής ενέργειας στον κόσμο.

1964: Πρεμιέρα (στην Οξφόρδη) του ορατορίου του Γιάννη Χρήστου, «Πύρινες γλώσσες».

2006: Ανοίγοντας μόλις στο 5' το σκορ στη με 3-0 νίκη της Βραζιλίας επί της Γκάνα, στη φάση των «16» του μουντιάλ της Γερμανίας, ο Ρονάλντο γίνεται ο πρώτος σκόρερ όλων των εποχών στους αγώνες για το παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου, έχοντας επιτύχει συνολικά 15 γκολ.

2009: Πεθαίνει ο «αγαπημένος κακός» του ελληνικού κινηματογράφου, Σπύρος Καλογήρου. Είχε γεννηθεί στις 3 Νοεμβρίου του 1922.